



Crna Gora
Ministarstvo održivog razvoja i turizma
AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE
Broj : UPI-101/2-02-1072/3
Podgorica, 06.07.2018. godine

Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, na osnovu člana 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl. list Crne Gore”, br. 54/16), člana 21a Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Službeni List Crne Gore”, br. 5/12, 25/12, 61/12, 20/13, 17/14, 6/15, 80/15, 35/16, 41/16, 73/16, 3/17 i 19/17), člana 18 i člana 46 Zakona o upravnom postupku (“Službeni List Crne Gore”, br. 56/14, 20/15, 40/16, 37/17), a odlučujući po zahtjevu Ministarstva održivog razvoja i turizma - Direktorat za planiranje prostora (broj: UPI-101/2- 02-1072/1 od 07.06.2018. godine), donosi

RJEŠENJE

I **UTVRĐUJU SE** sljedeći uslovi i smjernice zaštite prirode za izradu Izmjene i dopune Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje:

1. Podaci o prirodnim vrijednostima lokacije, ciljnim vrstama biljaka, životinja i gljiva, objekata geonasljeđa i predjela u granicama prostornog obuhvata dokumenata i podaci o zaštićenim područjima sa prostornim rasporedom, uključujući područja planirana za zaštitu ili su u postupku stavljanja pod zaštitu, kao i podaci o (budućim) područjima ekološke mreže i sa njima povezanim značajnim tipovima staništa u zoni zahvata predmetnog plana

Površina zahvata Prostornog plans za Durmitorsko područje iznosi 1314, 55 km², od čega u okviru teritorije opštine Žabljak – 447, 24km², opštine Mojkovac – 47, 79km², opštine Pljevlja – 161, 87km², opštine Plužine – 272, 55km² i opštine Šavnik – 385,1km².

U zahvatu plana nalazi se Nacionalni park Durmitor i dva parka prirode Park prirode Piva i park prirode Dragišnica i Komarnica:

- **Nacionalni Park Durmitor**

Durmitor je najveća planina u Dinaridima i predstavlja jedan od centara biodiverziteta balkanske, a posebno dinarske flore. Kanjone Pive i Tare karakterišu mnoge florističke specifičnosti u prvom redu kao refugijumi endemične flore. Na Durmitoru se nalazi veliki broj endemita pa i alpskih i alpsko-arktičkih flomih elemenata.

Konfiguracija terena i znatna visinska razlika od dna okolnih klisura do vrha planine od oko dvije hiljade metara visinske razlike je uslovila da se na Durmitoru formirao raznovrstan vegetacijski pokrivač. Glavni tipovi šuma počev od donje granice parka čine zajednice *Aceri carpinetum orientalis* (šuma grabica sa makljenom i hrastom meduncem). Ovo su šume najnižih i najtopljih staništa južnih strana kanjona. Iznad pojasa ove šume javlja se zajednica *Seslerio - Ostryetum carpinifoliae* (šuma crnoga graba). Ova zajednica zahvata visočje često strme stijenske strane. Po pukotinama ovih stijena pojavljuje se zajednica *Pinetum nigrae* (šuma crnog bora). Crni bor je na ovim staništima pionirska vrsta. Međutim u ovim uslovima se javlja kao trajni stadijum vegetacije koji zahtijeva strožiju zaštitu.



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Durmitor je uvršten u IBA i IPA područja (Područja koja su značajna za boravak ptica – Important Bird Areas – IBA i Područja koja su značajna za biljke – Important Plant Areas – IPA).

Nacionalni park Durmitor sa kanjom Tare (površine 33.895 ha) zaštićen je od 1980. godine kao Svjetsko prirodno nasljeđe (UNESCO Lista Svjetskog prirodnog i kulturnog nasljeđa), po osnovu ispunjenja kriterijuma N (II), (III) i (IV) Konvencije o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine (UNESCO).

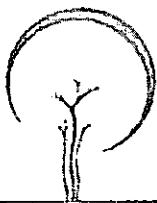
Slivno područje rijeke Tare (površine 182.899 ha) je zaštićeno kao Svjetski rezervat biosphere (Program "Čovjek i biosfera" - M&B, UNESCO, od 17. januara 1977. godine), po osnovu Konvencije o zaštiti svjetske prirodne i kulturne baštine (UNESCO). Kanjon Tare je izuzetno značajan refugijum reliktnih i endemičnih biljnih vrsta i vegetacije, a uz to je i stanište brojnih vrsta koje iraže stabilnije uslove sredine. Tu egzistiraju biljne zajednice tj. ekosistemi u kojima dominiraju ili su prisutne endemične i reliktnе vrste:

- Trinio-Euphorbieum subhastatae* (*Amphoricarpos autariatus*, *Daphne malyana*, *Euphorbia subhastam*, *Dianthus silvestris* ssp. *bertisceus*).
- Saxifragetum-rocheliana*e (*Amphoricarpos autariatus*, *Daphne malyana*, *Reichardia macrophylla*).
- Potentilletum persiciniae* (*Daphne malyana*).
- Daphno - Edraianthetum glisic*i (*Daphne malyana*, *Edraianthus glisic*i).

Visoke šume ove zone zauzimaju rubove kanjonske doline Tare. U kanjonu se nalazi manji šumski kompleks Ođa iznad sela Tepca. Najviše su zastupljeni crni bor (*Pinus nigra*), smrča (*Picea exelsa*), jela (*Picea abies*) a mjestimično i bijeli bor (*Pinus sylvestris*).

- **Park prirode Piva**

Prostor planinskog masiva Maglića, Bioča, Volujaka, zajedno sa Pivskom planinom se odlikuje značajnim vrijednostima biodiverziteta i geodiverzitetom. Prostor karakteriše preko 1500 biljnih vrsta, što čini nešto manje od polovine ukupne crnogorske flore, a među njima se srijeću lokalni endemi (stenoendemi), kao što su, Malijev likovac (*Daphne malyana*), zvonce Sutjeske (*Edraianthus sutjeske*), zatim veliki broj dinarskih i balkanskih endema i tercijerni relikti kao što su, planinski javor (*Acer heldreichii*), Pančićev prelazni makljen (*Acer intermedium*), javor gluvač (*Acer obtusatum*), makljen (*Acer monspessulanum*), i druge. Kanjon Pive i Tare karakteriše zajednica uskolisnog zvonca i pančićeve euforbije, šumska zajednica javora i bjelograbica sa pančićevim prelaznim makljenom i prisutnim vrstama: *Eryngium palatum*, *Geranium dalmaticum*, *Amphoricarpos neumanyeri*, *Platentheria bifolia*, *Eyohoria panicic*, *Edrianthus serpyllifolius*, *Moltkia petraea*, *Acer intermedium*, *Acer obtusatum*, *Pettleria ramentacea*, *Corydalis ochroleuca* subsp. *leiosperma*, *Genista sylvestris* subsp. *dalmatica*, *Geranium dalmaticum*, *Rhamnus orbiculatus*, *Micromeria croatica*, *Edrianthus serpyllifolius*, *Taxus baccata*. Mratinje - gornji dio potoka i Omar, karakteriše prisustvo, *Hieracium pseudotommasinii*, *Corulus columa*, *Spirea media*, *Taxus baccata*, *Arcostaphylos uva ursi*, očuvane šumske zajednice crnog bora, šumske zajednice brdske bukve, Košara (zajednica javora i jasena (*Aceri-Fraxinetum montenegrinum*), očuvane zajednice brdske bukve). U okolini Tmovačkog jezera je prisutna *Daphne malyana*, očuvane zajednice brdske bukve, šumske zajednice bukve i jele. U okviru zone II izdvajaju se posebni rezervati prirode: Okolina Tmovačkog jezera (*Daphne malyana*, očuvane zajednice brdske bukve, šumske zajednice bukve i jele) i Veliko Stabarjsko jezero sa okolinom sa posebnim režimom zaštite. Posebno se izdvaja zona kanjona Tare od Šćepan Polja do Brštanovice koja je izdvojena kao dio druge zone upravljanja u kome je potrebno posebno aktivno sprovoditi kontrolu zagadjenja i izgraditi svih vrsta objekata. III zonu čini prostor Prepeličke Gore i Vučeva, šumska zajednica sa dominacijom planinskog ili grčkog javora, zajednica mezijske bukve sa grčkim javorom, zajednica javora i jasena (*Aceri-Fraxinetum montenegrinum*), sastojine predplaninske bukve i javora sa smrčom, u kojima su zastupljene sljedeće vrste: *Pancica serbica*, *Daphne Malayana*, *Listera cordata*, *Lilium bosniacum*, *Acer heledreichii*, *Spirea chamedryfolia*, *Juniperus sibirica*, *Pinus mugo* spp. *Mughus*, *Sorbus austriaca* spp. *austriaca*.



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Ova zona obuhvata i naselja: Mratinje, Nedajno i Crkvičko polje koja predstavljaju centre razvoja turističke ponude parka. Upravljanje u skladu sa ciljevima zaštite je u saglasnosti i sa odredbama za ovo područje datim u PUP Plužine, 2012.

Na osnovu literaturnih izvora i terenskih istraživanja, utvrđena su potencijalna Natura 2000 staništa: 9530 Sub mediteranske šume endemičnog cmog bora, 9140 Acidofile šume smreke brdskog i planinskog pojasa, (Vaccinio - Piceetea), 91w0 Planinske sume bukve *Fagus moesiaca*, 91r0 Dinarske borove sume na dolomit (Genisto januensis - Pinetum), 91l0 Iliske hrastovo grabove sume (Erythronio-Carpinion), 91BA mezijske jelove sume, 8310 Špilje i jame zatvorene za javnost, 8130 Zapadnomediteranska i termofilna točila, 8120 Karbonatna točila Thlaspietea rotundifolii, 8210 Alpsko-karpatsko-balkanske krečnjačke stijene, 7230 Bazofilni cretovi, 7140 Prijelazni cretovi, 6520 Brdske kosanice, 6430 Hidrofilini rubovi visokih zeleni uz rijeke i šume (Convolvulion sepiae, Filipendulon, Senecion fluvitalis), 6410 Travnjaci beskoljenke (Molinion caeruleae), 62A0 Istočno submediteranski suhi travnjaci (Scorzoneraletalia villosaae) 6230 Travnjaci tvrdlače (Nardus) bogate vrstama, 6210 Sivi kontinentalni travnjaci (Festuco-Brometea), 6170 Planinski i predplaninski krečnjački travnjaci, 6150 Siliceous alpine and boreal grasslands, 5130 Zajednice Juniperus communis na kiseloj i bazičnoj podlozi, 4070 Klekovina bora krivulja (*Pinus mugo*) sa dlakavim pjenisnikom (Rododendron hirsutum), 4060 Planinske i borealne vrištine, 3260 Vodeni tokovi sa vegetacijom Ranunculon fluitantis i Callitricho Batrachion, 3240 Planinske rijeke i njihova drvenasta vegetacija sa *Salix elaeagnos*, 3220 Planinske rijeke i zeljasta vegetacija uz njihovu obalu, 3140 Tvrde oligo mezotrofne vode sa dnom obraslim parlozinama Characeae, 32A0 Sedrotvorna vegetacija na slapovima u Dinarskim planinama, 3130 Amfibijska staništa Isoeto-Nanojuncetea.

U skladu sa odredbama Bernske konvencije prirodne vrijednosti Bioča, Magliča i Volujka identifikovane su kao međunarodno važno područje za zaštitu odnosno kao jedno od EMERALD područja.

- Park prirode Dragišnica i Komarnica

Dragišnica i Komarnica se nalaze u sjevernom dijelu Crne Gore, naslonjeni na masiv Durmitora kome i pripadaju u fizičko-geografskom smislu. Ovo područje povezuje masiv Durmitora sa Vojnikom i veoma je disecirano kanjonskim dolinama Komarnice i Grabovice. Reljef je izrazito diferenciran sa velikim visinskim razlikama (od 651 mm u Kanjonu Komarnice do skoro 2000 mm na Bolju / Boljskoj gredi) i velikom nagnutošću terena. U ovom području su izraženi ostaci ledničke erozije sa cirkovima, valovima, uvalama, morenama i dr.

Na osnovu dosadašnjih saznanja o flori i vegetaciji područja Komarnice i Dragišnice, utvrđeno je prisustvo značajnog broja biljnih vrsta i biljnih zajednica.

Od glacijalnih vrsta na području su zastupljene sljedeće vrste: *Artemisia petrosa*, *Minuartia sedoides*, *Pinus mugo*, *Poa cenisia*, *Potentilla crantzii*, *Salix retusa*, *Soldanella alpina*, *Bellidiastrum michellii*, *Dryas octopetala*, *Oxyria digyna*, *Saxifraga oppositifolia*, *Saxifraga paniculata*, *Aster alpinus*, *Arabis alpina*, *Carex atrata*, *Oxythropsis campestris* (zastupljena endemičnom ilirskom podvrstom *O. campestris ssp. dinarica*), *Silene acaulis*, *Pedicularis verticillata*, *Viola biflora*, *Polygonum viviparum*, itd. Daleko je veći broj vrsta koje po porjeklu pripadaju stariim tercijarnim prije svega, alpskim orofitama, kao što su: *Achillea clavennae*, *Aconitum toxicum*, *Anthemis montana*, *Anthyllis montana*, *Asplenium fissum*, *Astragalus vesicarius*, *A. gremlii*, *A. depressus*, *Athamantha haynaldii*, *Bunias alpinum*, *Carex laevis*, *Cerinthe glabra*, *Dianthus silvestris*, *Dryopteris villarii*, *Gentiana lutea*, *G. verna*, *Hieracium humile*, *H. villosum*, *Hutschiisia alpina*, *Kemera saxatilis*, *Primula columnae*, *Scorzonera rosaea*, *Eryngium alpinum*, *Erigeron atticus*, *Stachys alopecuros* i td. U znacajnije elemente endemične i subendemične flore koji su zastupljeni na prostoru regionalnog parka Komarnica i Dragišnica pomenućemo vrste: *Daphne malyana*, *Biscutella montenegrina*, *Amphoricarpus autariatus*, *Plantago durmitorea*, *Cerastium grandiflorum*, *Carduus ramosissimus*, *Edraianthus montenegrinus*, *Plantago reniformis*, *Achillea abrotanoides*, *Pancicia serbica*, *Viola elegantula*, *Crepis dinarica*, *Iris bosniaca*, *Lilium bosniacum*, *Gentiana tergestina*, *Acer heldreichii*, *Pedicularis hoermanniana*, *Euphorbia capitulata*, *Rhamnus falax*, *Chaerophyllum aureum ssp. balcanicum*, *Cicerbita pancicii*, *Hesperis dinarica*, *Linaria peloponesiaca*, *Omalotheca pichleri*, *Phyteuma pseudorbiculare*, *Saxifraga coriophylla*, *Sesleria tenuifolia*,



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleštske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.cpa.org.me

Minuartia clandestina, Saxifraga glabella, Sedum magallense, Sempervivum schlechanii, Trollius europaeus, Gymnocarpium robertianum, Coeloglossum viride, Solidago virgaurea, Botrychium lunaria, Pamassia palustris, Polystichum lonchitis, Arctostaphylos uva ursi, Vaccinium myrtillus, Geranium sylvaticum, Veratrum album, Deschampsia flexuosa, Carex pallescens, Lunaria rediviva, Thalictrum aquilegifolium, Ranunculus lanuginosus, Cardamine bulbifera, Mellitis melisophyllum, Luzula sylvatica, Actea spicata, Briza media, Asperula odorata, Acer pseudoplatanus, Valeriana officinalis, Hieracium murorum, Polygonatum multiflorum, Lamium galeobdolon, Convalaria majalis, Galium sylvaticum, Veronica officinalis, Aegopodium podagraria, Senecio fuscii, Prenanthes purpurea, Neottia nidus avis, Allium ursinum, Lathyrus megalanthus, Euphorbia myrsinites, Vicia incana, Muscari neglecta, Cerastium brachypetalum, Omithogalum tenuifolium, Prunella laciniata, Galium lucidum, Galium camudifolium, Leontodon crispus, Sedum ochroleucum i dr; Distribucija navedenih flomih elemenata i predstavnika endemične, subendemične, reliktnе i rijetke flore na području Komamice i Dragišnice uslovljena je ne samo istorijskim faktorima, već i velikom raznovrsnošću orografskih i mikroklimatskih uslova.

Na području Regionalnog Parka su evidentirane sljedeće biljne zajednice: Subalpijske bukove šume (Fageto - Aceretum visianii Blečić & Lakušić 1970), Mješovite jelovo-bukove šume (Abieti-Fagetum moesiacum Blečić & Lakušić 1970), Vegetacija klekovine bora (Pinetum mugo montenegrinum Blečić (1957) 1958, Šume kitnjaka i cmog graba (Ostryo - Quercetum petreeae Ht. 1950 s.lat.), Šume cmog graba i cmog jasena (Ostryo - Quercetum Fuk et Stef 1958), Zajednica planinske patuljaste kleke (Ass. Roso-Juniperetum nanae Lakušić 1966.), Vegetacija stijena (Amphoricarpion autariati Lakušić 1968), Vegetacija sipara (Drypetalia spinosae Quezel 1967), Vegetacija visokoplaninskih rudina (Seslerietalia juncifoliae Ht. 1930), Livadsko-pašnjačka vegetacija (Brometalia erecti Br.-Bl. 1936), Vegetacija visokih zeleni (Adenostiletalia G. & J. Br.-Bl. 1931), Vegetacija oko sniježnika (Salicetum retusae dinaricum Ht 1949), Ruderalna visokoplaninska vegetacija (Rumicion alpini Klika in Klika et Hadač 1944).

Ekološke vrijednosti područja RP Dragišnica i Komamica su potvrđene kroz identifikovanje njegove međunarodne važnosti dijela EMERALD mreže. EMERALD sajt "Komamica" obuhvata značajan dio teritorije RP-a Dragišnica i Komamica, naročito zonu kanjona Nevidio.

2. Podaci o ustanovljenim režimima, zonama i mjerama zaštite prirodnih resursa i dobara

• Nacionalni Park Durmitor

PPPN za Durmitorsko područje posebo je tretiran Nacionalni park Durmitor koji obuhvata 36 ha , u kome su ustanovljene tri zone (režima) zaštite unutar granica i zaštitna zona oko Parka. Spoljašnji granični dio treće zone Parka čini kontaktnu zonu. U obuhvatu I zone sa strogim apsolutnim režimom zaštite je oko 3400 ha što je 10% ukupne površine Parka, dok je 75% u drugoj zoni (25 400 ha). Treća zona se prostire na 5200 ha (15%) i pod liberalnijim je režimom korišćenja i zaštite.

Specijalni prirodni rezervati: prašume jele i smrče u slivu Mlinskog potoka (10 ha), šuma cmog bora (Crna poda) (20 ha), Baro jezero sa okolinom (5 ha), Zabojsko jezero sa nazužom okolinom (10 ha), Sliv Škrčkih jezera sa užom dolinom Sušice do kanjona Tare (2360 ha) speleološki rezervat Vjetrena brda – Surutka (850 ha).

Zona I stepena zaštite – režim zaštite I stepena - stroga zaštita gdje su uključeni predjeli sa izuzetnim značajem sačuvanog prirodnog stanja i ambijentalnih i pejzažnih vrijednosti. To su strogi prirodni rezervati prašume jele i smrče u slivu Mlinskog potoka (oko 10ha), šuma cmog bora Crna Poda (oko 60 ha), Baro jezero sa okolinom (oko 35ha), Zabojsko jezero sa nazužom okolinom (oko 40ha), sliv Škrčkih jezera sa užom dolinom Sušice od Sušičkog jezera do kanjona Tare (oko 2.360ha) i speleološki rezervat Surutka-Vjetrena brda (850ha). Granica zahvata zone I stepena zaštite, u dijelu proširenja zahvata Nacionalnog parka počinje na sjeverozapadnom dijelu Lojanika iznad Vodenog dola, od kote 2002, dalje, produžava prema jugu prateći morfologiju terena, izlazi na kotu 1465, gdje se ponovo lomi prema sjeveru i preko Gabalja izlazi na kotu 1599, odakle skreće prema sjevero-istoku obuhvatajući Ranisavu do kote 1938; odavde granica dalje, prateći



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleteriske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500-

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

morfologiju terena spušta se na Modro jezero, obuhvata ga sa istočne strane i nastavlja dalje preko kote 1996 na Oblu glavu i kotu 1748; sa ove kote granica ide na Valovito jezero obuhvata ga i neposredno iznad njega se lomi u pravcu zapad-jugozapad i preko Čiste strane ide na kotu 2148, dalje granica morfološki obuhvata Sedlenu gredu, presijeca stazu koja ide iz Grabovice u Dobri do, gdje se u zoni iznad Klještine lomi u pravcu sjeverozapada zaobilazi izvor Sopot i katu Dobri do.

Zona II stepena zaštite - režim zaštite II stepena - aktivna zaštita obuhvata posebne rezervate prirode Crno jezero sa šumama u neposrednoj okolini (oko 800ha) i kanjon rijeke Tare, bez naselja: Tepca, Lever i Đurđevića Taru, Gornja i Donja Dobrilovina (oko 13.800ha). Osim navedenih rezervata obuhvata i područja svih spomenika prirode kao i masiv Dumitora u užem smislu sa travnatim površinama, rijetkim endemičnim vrstama, šumom bora krvulja, šumske komplekse i na prelazu iz kanjona Tare u Dumitor veliki broj ledničkih cirkova i valova kao i vrhova preko 2000 mm. Zona ove posebne zaštite u manjem djelu presijeca dolinu Sušice – put za Nedajno. Površina pod ovom zonom iznosi 25.400ha ili 75% Nacionalnog parka. Granica zahvata zone II stepena zaštite, u dijelu proširenja zahvata Nacionalnog parka počinje na sjeverozapadnom dijelu, u podnožju Lojanika; od kote 1727 granica ide prema sjeveru preko kote 1828, dalje upravno siječe Međugorje i izlazi na kotu 1645, sa ove kote granica ponovo skreće prema sjeveroistoku, obuhvatajući Suvu lokvu i izlazi neposredno ispod asfaltne piste Žabljak-Trsa u zoni Vinjeve Glavice; granica po pravcu zapad-sjeverozapad ide neposredno ispod asfaltne piste i morfološki ga prati, obuhvatajući izvor Studenac, i preko Sedla, i kote 1838 i Šarbana u zoni ispod Duških polica izlazi na početnu tačku.

Zona III stepena zaštite - režim zaštite III stepena - održivo korišćenje - obuhvata sve preostale djelove parka van I i II zone zaštite prirode. Ukupna površina ove zone je 5200ha, odnosno 14% površine Nacionalnog parka. U ovoj zoni su sačuvane vrijednosti prirodnih elemenata, ali je prisutno antropogeno djelovanje (naselja, poljoprivreda, šumarstvo, turizam, saobraćajna i tehnička infrastruktura). U ovoj zoni se dozvoljava selektivno i ograničeno korišćenje uz kontrolisane aktivnosti u prostoru ako su usklađene sa funkcijama ili vezane za tradicionalne djelatnosti ili stanovanje, kao i ograničenu turističku izgradnju. U ovoj zoni se štite pejzažno – ambijentalne vrijednosti. Na prostoru zone liberalne zaštite nalaze se najpogodniji tereni za zimske sportove i rekreaciju (Savin kuk, Šljeme, Mali i Veliki Štuoc).

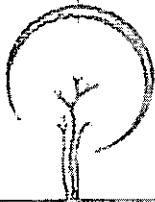
- Park prirode Piva

Na području Regionalnog parka "Piva" utvrđeni su režimi zaštite I, II i III stepena.

Režim zaštite I stepena, ukupne površine 6.598 ha, odnosno 20,32 % područja, obuhvata teško pristupačnu kamenitu visokoplaninsku površ planine Bioč (jugozapadni dio) oivičenu grebenima: Krvava brda, Biočke grede, Pandurica, Plandište i Ravno pleće; područje kanjona (uključujući i vodenu površinu) rijeke Pive i Tare (prirodnom granicom) kao i određeno reprezentativno šumsko područje u reonu Milogora (ispod velikog Ljeljenka do sela Pod Milogora), kao i kanjonski dio Pivskog jezera (isključujući jezersku površ) u zoni parka.

Režim zaštite II stepena, ukupne površine 9.156 ha, odnosno 28,19% područja, obuhvata centralne površi planine Bioč, Maglić, područje sastavaka rijeke Pive i Tare, Papratište, Babino brdo, Jasena, Ljećevina, Likica do, Mačkov do, Odžica, Glavica, Božurev do, Katunsko polje tj. slabo naseljena područja sa potencijalem za razvoj turizma. Ovo područje obuhvata i središnji dio doline kanjona rijeke Tare od Šćepan Polja do Brštanovice kao i dio šumskog područja Milogore i Mratinjskog omara i određena reprezentativna šumska područja u reonu Razdolje (Rainovića), Borje, Babića omara i Kosman (Slanobitne).

U okviru režima zaštite II stepena izdvajaju se posebno sljedeće lokacije: Trnovačko jezero za bližom okolinom i Veliko i Malo Stabanjsko jezero sa bližom okolinom. Posebno se izdvaja zona kanjona Tare od Šćepan Polja do Brštanovice koja je izdvojena kao dio druge zone upravljanja u kome je potrebno posebno aktivno sprovoditi kontrolu zagadjenja i izgradnje svih vrsta objekata.



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 600
Fax: +382 20 618 250 epamenterenegro@gmail.com • www.epa.org.me

Režim zaštite III stepena, površine 16.723,9 ha, odnosno 51,49 % područja, obuhvata preostali dio zaštićenog područja koji nije obuhvaćen režimom zaštite I i II stepena.

Cilj uspostavljanja režima zaštite III stepena je održivo upravljanje kroz održavanje postojećeg kulturnog pejzaža održavanje kulture baštine, razvoj turističkih sadržaja, održavanje planinskih livada i njihovih vrsta.

- **Park prirode Dragišnica i Komarnica**

Na području Regionalnog parka „Dragišnica i Komarnica“ utvrđuju se režimi zaštite I, II i III stepena.

U I (prvoj) zoni zaštite izdvojen je vršni dio Bolja u kome su zastupljeni elementi geonasljeđa, kao i zajednica bora krivulja (*Pinus mugo*).

Režim zaštite II stepena obuhvata Kanjon Nevidio i šumski kompleks Dragišnica i sa njim povezani pašnjački tereni i uzvišenja Treskavca do administrativne granice sa opštinom Plužine, kao i djelovi kanjona Komarnice od mosta na Cikavcu do administrativne granice sa opštinom Plužine.

Trećoj zoni zaštite pripadaju obodni djelovi Boljske grede, Komarska greda i i šira zona naselja Duži i Dubrovsko.

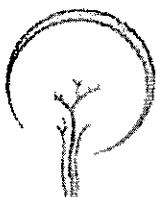
Regionalni park obuhvata 4 zonu lovišta posebne namjene Dragišnica. To područje se nalazi u zahvatu katastarskih opština Dubrovsko, Duži, Grabovica, Komarnica i Pošćenje u Opštini Šavnik. Na jugu ga ograničava vodotok Komarnice, na zapadu administrativna granica opština Šavnik i Plužine, a na sjeveru administrativna granica Nacionalnog parka Durmitor.

- **Budući Regionalni Park – Park prirode Sinjajevina**

U budućem Regionalnom Parku – Parku prirode Sinjajevina predložena su dva režima zaštite - režim zaštite II stepena (aktivna zaštita) i režim zaštite III stepena (održivo korišćenje)

Režim zaštite II stepena obuhvata nekoliko većih i manjih kompleksa - područja i to: Visokoplaninsko područje odnosno visoke planinske grebene koji se uzdižu na južnoj i jugozapadnoj strani Sinjajevine; Šume u šumskim gazdinskim jedinicama prema prioritetnim funkcijama zaštite; Jezera: Zminičko, Riblje i Vražje. Ukupna površina Režim zaštite II stepena je 8579,55 ha. U opštini Kolašin ovom zonom je obuhvaceno 6331,7188 ha, u opštini Mojkovac 2187,82 ha, dok u opštini Žabljak 23,642 ha. Na teritoriji opštine Šavnik nije predložen režim zaštite II stepena. Obuhvata impozantne stjenovite grebene sa visokim vrhovima među kojim su najviši: Babji Zub (Toma, 2277 m), Vranova glava (2215 m), Gradište (2174 m), Sto (2172 m), Savina greda (2101 m), Šupljača (2071 m), Crvena greda (2051 m), Bavan (1993 m), Cmi vrh (1964 m), Sto (1959 m), Umovi (1945 m), Kazani (1864 m). Dobro je ograničeno dubokim dolinama Tare, Plašnice, Bukovice, Tušine i Morače i predstavlja zaseban planinski masiv koji se sa sjeverne strane spaja sa platoom Sinjajevine, a nižim prevojem Semolj jasno je razgraničen od Lole i Moračkih planina.

U okviru režima zaštite III stepena ulazi područje koje se karakteriše značajnim predionim vrijednosti tj. karakteriše se prisustvom više tipova predjela i područja različitog karaktera i to: Planinski predio (sa područjima: Šaranaca, Štitarice, Bukovice i Uskoka); Predio površi, Predio planinskih rijeka (Kanjon Tare sa dolinom Bistrice, Dolina rijeke Plašnice, Dolina rijeke Bukovice i Tušine. Šume u gazdinskim jedinicama: Jezerska gora, Štitarica, Trebaljevske šume, Vučje, Donjomoračke šume i Gornjomoračke šume koje nisu izdvojene u zonu II režima zaštite, kao i sve šume u gazdinskim



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proletersko 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

jedinicama: Semolj-Sinjajevina, Bukovica, Donji Šaranci, Gornji Šaranci pripadaju režimu zaštite III stepena u cilju održivog korišćenja šuma što je definisano i u planovima gazdovanja šumama za navedene gazdinske jedinice.

Definisano održivo korišćenja šuma u navedenim planovima te njihovo uključivanje u režim zaštite III stepena će obezbijediti očuvanje velikog regionalnog biokoridora "Dinarski luk" - biokoridor Jugoistočnih Dinarskih planina, povezivanja područja nacionalnih parkova Durmitor i Biogradska gora, zaštitu značajnih koridora za sisarske vrste, te uopšte zaštitu biodiverziteta, kao i pejzažnih vrijednosti. Takođe, u ovu zonu ulazi kulturne baštine koja se poklapa sa prirodnim vrijednostima područja (Spomen-obilježja sa statusom kulturnog dobra: Spomen-ploča u znak sjećanja na borbe jula 1941. godine, Spomen ploča i kuća Tome Žugića, Spomen česma sa pločom u Timaru, Zgrada Tomice Čorovića, Spomen-ploča u Gornjem Lipovu), kao i potencijalna kulturna dobra (Crkva sv. Trojice – Kolašin, Lipovo; Crkva Ružica; Crkva sv. Đorđa – Žabljak, Novakovići). Ukupna površina treće zone zaštite je 55284, 08 ha.

3. Uslovi, zabrane i ograničenja pod kojima se radnje, aktivnosti i djelatnosti mogu realizovati u zoni zahvata plana

- Tokom izrade Izmjena i dopuna Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje, nije dozvoljeno mijenjati granice (sa ustanovljenim režimima zaštite), zaštićenih područja i onih koji su u postupku proglašenja osim ukoliko se na osnovu naučnih saznanja utvrdi da je došlo do promjene na pojedinim vrstama zaštićenih područja, pokreće se postupak revizije. Revizija zaštićenog područja pokreće se izradom Studije (zaštite) revizije, na osnovu zahtjeva Ministarstva, Organa lokalne uprave ili Upravljača;

- Treba obezbijediti strogu zaštitu lokaliteta i područja prema utvrđenim režimima zaštite u kojima nije dozvoljena izgradnja objekata (Zakon o zaštiti prirode, PPPN za NP „Durmitor“);

- Treba obezbijediti zaštitu prirodnih vrijednosti (stroga zaštita prostora sa staništima endemičnih i zaštićenih biljnih i životinjskih vrsta) i ostalih elemenata životne sredine (prekomjerna buka, štetna isparenja, zagadenje, stvaranje opasnog otpada i sl.);

- U zonama posebne zaštite prirodnog i kulturnoistorijskog nasleđa, što podrazumijeva i zaštićenu okolinu kulturnih dobara, ne mogu se predvidjeti djelatnosti i objekti koji mogu narušiti njihovu posebnost;

- Treba obezbijediti sprovođenje svih zakonom propisanih obaveza u cilju sanacije i revitalizacije vizuelno degradiranog prostora;

- Planirati sanaciju šumskih puteva, dalekovoda i ostale infrastrukture;

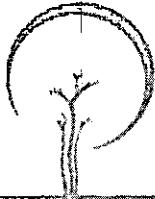
- Identifikovati i sanirati prostore nelegalnih deponija;

- Potrebno je uklopiti arhitekturu objekata u specifični prostorni kontekst. Koristiti modele tradicionalne arhitekture uz korišćenje materijala iz okruženja;

- U okviru predviđene namjene površina, grupisati kompatibilne sadržaje i aktivnosti i razdvojiti funkcije, zone i objekte koji međusobno nisu kompatibilni, određivanjem neophodnog zaštitnog rastojanja;

- Posebnu pažnju obratiti na uređenje centara naselja i utvrditi obavezu maksimalnog uređenja prostora oko svih javnih objekata i pripadajućih građevinskih parcela (sa posebnim akcentom na pejzažno uređenje);

- Prilikom definisanja infrastrukturnih koridora, obezbijediti zaštitu javnog interesa i utvrditi optimalne okvire za formiranje i funkcionisanje planiranih sadržaja u okviru površina predviđenih za ostale namjene. Širinu infrastrukturnih



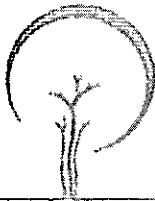
AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

koridora i tehničko rješenje paralelnog vođenja i načina ukrštanja vodova usaglasiti sa svim važećim propisima. Formirati javne površine za tehničku infrastrukturu;

- Ostvariti visok stepen sigurnosti vodosnabdevanja u dugoročnom periodu i predvidjeti obavezu priključka svih korisnika na mrežu javnog vodosnabdijevanja;
- U naseljima projektovati i graditi kanalizacionu mrežu kao separatnu, tako da se posebno prihvataju sanitарне, a posebno atmosferske vode;
- Obavezno je upravljanje komunalnim otpadom u skladu sa Planom upravljanja otpadom i lokalnim normativnim aktima, a upravljanje ambalažnim, opasnim i ostalim vrstama otpada konkretnog tehnološkog postupka u skladu sa važećom zakonskom regulativom;
- Obavezne su mjere tehničke i biološke zaštite od buke, u skladu sa uslovima za tihe zone i ostale akustične zone, a u postupku tehničkog pregleda mora se utvrditi ispunjenost uslova i mjera zaštite od buke odnosno zvučne zaštite;
- Za postavljanje antenskih stubova i baznih stanica mobilne telefonije, izbjegavati stambene objekte, javne i zelene površine;
- Primijeniti odgovarajuća tehnička rješenja pri osvetljavanju javnih površina u skladu sa funkcijom lokacije i potrebama javnih površina. Izvore svjetlosti javne rasvjete na zelenim površinama usmjeriti ka tlu uz minimalno osvjetljenje;
- Zabraniti korišćenje jakih svetlosnih izvora (reklamni rotirajući reflektori, laseri i sl.) usmjerenih ka nebu;
- Radi zaštite od požara, pored urbanističkih, potrebno je primjenjivati i građevinsko-tehničke mjere zaštite od požara u skladu sa propisima o izgradnji objekata, propisima i mjerama zaštite od požara kod elektroenergetskih i gasnih instalacija i objekata, prilagođavanje prirodnih vodotokova i uređenje stalnih crpilišta vode za potrebe gašenja požara. Na slijepim krajevima ulica planirati protivpožarne okretnice, a radi zaštite od požara, objektima mora biti obezbijeđen pristupni put za vatrogasna vozila i moraju imati odgovarajuću hidrantsku mrežu. Neophodno je pribaviti saglasnost nadležnog organa na predviđene mjere zaštite od požara;
- Stabilnost i funkcionalnost objekata treba u potpunosti da bude obezbijeđena i dokumentovana. Veličina objekta mora biti u skladu sa važećim propisima i normativima za djelatnosti koje će se obavljati u objektu. Realizacijom savremenih koncepata nove gradnje usklađenih sa prirodnim, kulturnim i lokalnim specifičnostima, objekte arhitektonski i oblikovno uklopiti u neposredno okruženje;
- Atmosferske vode sa čistih površina (krov, nadstrešnica i sl.) mogu se bez prečišćavanja ulivati u zelene površine (parcele), ukoliko nije predviđena izgradnja kišne kanalizacije, ili ih koristiti kao tehničku vodu.
- Energetsku efikasnost postići:
 - korišćenjem efikasnih sistema grijanja, ventilacije, klimatizacije, pripreme tople vode i rasvjete, uključujući i obnovljive izvore energije;
 - izborom odgovarajućeg oblika, orijentacije i položaja Objekta, kao i odgovarajućim izborom konstruktivnih i zaštitnih materijala;
 - toplotnom i zvučnom izolacijom korišćenjem adekvatnih građevinskih materijala;



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterska 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

- Predviđeti korišćenje solarne energije primjenom raznih vrsta pasivnih solarnih sistema (u kojima objekat predstavlja prijemnik koji zahvata i čuva najveći dio energije) i aktivnih solarnih sistema (koji zahvataju energiju instaliranjem posebne opreme). Primjenu solarne energije omogućiti u svim djelovima naselja i koristiti za potrebe grijanja (ravni krovovi treba da budu sistemski pripremljeni za postavljanje fotonaponskih ili kombinovanih prijemnika - solarni ćelije, solarni kolektori);

- Objekte namijenjene turizmu treba integrisati sa prirodnim okruženjem. Objekti za odmor i rekreaciju i prateći objekti, mogu se graditi samo na građevinskim parcelama i koje se ne nalaze na erozivnom području, klizištu, zonama zaštite drugih objekata ili su planirane za izgradnju drugih objekata (putevi i dr. javni objekti); Izuzetno izgradnja objekata se može vršiti i na građevinskim parcelama koje su djelimično pod šumom, pod uslovom da se ne vrši krčenje i čista sječa drveća na parcelli;

- Objekte namijenjene turizmu treba integrisati sa prirodnim okruženjem.

- Planiranim objektima obezbijediti pristup osobama sa invaliditetom i licima smanjene pokretljivosti, u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom („Službeni list CG“, br 48/13 i 33/14).

- Propisane mjere u zaštićenim prirodnim dobrima, preduzimaju se sa ciljem njihove zaštite i ukupne revitalizacije (definisane Planovima – upravljanja) i sprovode se izradom godišnjih Programa upravljanja.

4. Mjere zaštite prirode koje treba predviđeti za primjenu u planskoj dokumentaciji

- zaštitu i očuvanje biološke raznovrsnosti kao i njihovo ukupno unaprjeđenje,
- zaštitu i očuvanje kulturno-istorijskih i memorijalnih vrijednosti zaštićenih područja,
- zaštitu i očuvanje postojećih površina (uz mogućnost proširenja) i granica zaštićenih područja,
- veću posjećenost kroz edukaciju i promociju.

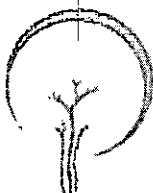
Mjere zaštite prirode se obezbjeđuju:

- Upravljačkim intervencijama koje će omogućiti revitalizaciju degradiranih staništa i njihovo unaprjeđenje,
- Primjenom aktivnih mjera na održivom korišćenju,
- Detekcijom, kontrolom i eliminacijom eventualnog prisustva unijetih vrsta na području,
- Edukacija korisnika prostora i njihovo aktivno učešće u planiranju budućih aktivnosti,
- Prostorno i sezonski ograničenom korišćenju resursa,
- Uspostavljenjem monitoringa endemičnih, reliktnih i zaštićenih vrsta na području pod zaštitom,
- Naučno – istraživačkim radom.

II Ukoliko se ne doneše Izmjene i dopune Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje, akt o smjernicama i uslovima zaštite prirode prestaje da važi u roku od dvije godine od dana dostavljanja akta.

Obrazloženje

Ministarstva održivog razvoja i turizma - Direktorat za planiranje prostora je 07.06.2018. godine je Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine podnijelo zahtjev (broj: UPI-101/2-02-1072/1) za izdavanje akta o uslovima i



AGENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Proleterske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500
Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me

smjernicama zaštite prirode u cilju izrade Izmjena i dopuna Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje.

Nakon razmatranja predmetnog zahtjeva ovaj organ je utvrdio da je Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Direktorat za planiranje prostora dostavilo podatke u skladu sa odredbama člana 18 Zakona o zaštiti prirode („Sl. list Crne Gore”, br. 54/16).

U postupku rješavanja predmetne upravne stvari unutar Agencije za zaštitu prirode i životne sredine pribavljeno je stručno mišljenje (broj: UPI-101/2-01-1072/2) od strane Sektora za zaštitu prirode, monitoring, analizu i izvještavanje koje je dostavljeno 21.06.2018. godine.

Dalje, nakon razmatranja predmetnog zahtjeva i stručnog mišljenja o uslovima i smjernicama zaštite prirode ovaj organ je našao u dispozitivu navedene podatke, uslove i smjernice zaštite prirode koje treba ispoštovati prilikom izrade Izmjena i dopuna Prostornog plana posebne namjene za Durmitorsko područje, sa ciljem zaštite prirodnih vrijednosti datog područja.

Član 18 stav 8 Zakona o zaštiti prirode („Sl.list CG“, br. 54/16) propisuje da ukoliko se, *dokument iz stava 1 ovog člana ne doneše, akt o smjernicama i uslovima zaštite prirode prestaje da važi u roku od dvije godine od dana dostavljanja akta.*

Na osnovu izloženog odlučeno je kao u dispozitivu ovog rješenja.

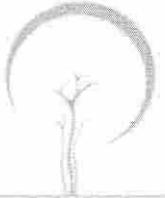
Uputstvo o pravnoj zaštiti: Protiv ovog rješenja može se izjaviti žalba Ministarstvu održivog razvoja i turizma, u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja, preko ovog organa.

Ovlašćeno službeno lice



Dostavljeno:

- Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Direktorat za planiranje prostora
- Uprava za inspekcijske poslove, Ekološka inspekcija
- a/a
- 02



GENCIJA ZA ZAŠTITU PRIRODE I ŽIVOTNE SREDINE

IV Projetske 19 • 81000 Podgorica • Crna Gora • Tel: +382 20 446 500

Fax: +382 20 618 250 epamontenegro@gmail.com • www.epa.org.me